

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem” un par tematu “Priekšlikums Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1798/2003, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem”

COM(2008) 147 galīgā redakcija – 2008/0058 (CNS) un 2008/0059 (CNS)

(2009/C 100/28)

Eiropas Savienības Padome saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 93. pantu 2008. gada 3. aprīlī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Priekšlikums Padomes direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem” un par tematu

“Priekšlikums Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1798/2003, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem”

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ekonomiskās un monetārās savienības, ekonomiskās un sociālās kohēzijas specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2008. gada 2. oktobrī. Ziņotājs – SALVATORE kgs.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 448. plenārajā sesijā, kas notika 2008. gada 22. un 23. oktobrī (22. oktobra sēdē), ar 114 balsīm par, 1 balsi pret un 1 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinīgi vērtē priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko groza kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem, un ar to saistīto priekšlikumu Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1798/2003.

1.2. Ierosinātie grozījumi atbilst vienkāršošanas, efektivitātes, rentabilitātes prasībai un nodrošina redzamāku saikni starp administratīvā sloga samazināšanas pasākumiem un dalībvalstu spējām ierobežot un apkarot krāpniecību Kopienas iekšējos darījumos.

2. Ievads

2.1. Šajā atzinumā izskatāmais priekšlikums direktīvai un regulai, kas jāgroza, ir izstrādāts pēc ilgām debatēm Kopienas iestādēs. Tajā izvirzīts skaidrs mērķis, proti, nodokļu iestādēm nodrošināt efektīvus un saistošus instrumentus, kas ļautu izskaust vai vismaz apturēt krāpnieciskas darbības, kuras bieži izmanto, lai traucētu iekšējā tirgus normālu un pareizu darbību.

2.2. Šajā sakarā jāatgādina, ka Kopienā krāpšana kā pārkāpums izpaužas dažādos veidos un dažādās jomās, sākot ar tādiem pārkāpumiem kā alkohola un tabakas viltošana, tāpat arī kontrabanda un pārkāpumi saistībā ar tiešiem nodokļiem, līdz pat PVN krāpšanas darbībām, kas ir visizplatītākais krāpšanas veids.

2.3. Tieši PVN krāpšanai tika pievērsta īpaša uzmanība, ņemot vērā ideju, ka rūpīgi jāpārskata pašreizējā nodokļu sistēma attie-

cībā uz tirdzniecību Kopienā. Saskaņā ar principu par vienlīdzīgu attieksmi gan pret pašmāju, gan citu Kopienas valstu precēm minētās sistēmas pamatā ir nodokļu uzlikšana saņēmējā valstī, proti, dalībvalstī, kurā pircējs ir reģistrēts kā PVN maksātājs.

2.4. Minētais princips, kas pagaidām faktiski regulē tirdzniecību Kopienā, ļāva neaplikt ar nodokļiem Kopienā veiktos tirdzniecības darījumus un tātad sekmēja preču brīvu apriti, taču radīja arī ievērojamus kaitējumus Eiropas Kopienas finansiālajām interesēm. Pirmām kārtām jāmin mehānisms, ko izmanto tā saucamā “karuseļa” veida krāpniecībā un kas skaidri un ar piemēriem raksturots Komisijas 2006. gada ziņojumā Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par nepieciešamību izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas ⁽¹⁾. Tajā ir skaidri izklāstīts minētais mehānisms un dota tā definīcija: “Ir zināms īpašs nodokļu nemaksāšanas veids, tā saucamais “nodokļu nemaksāšanas karuselis”, kurā visbiežāk izmanto virkni darbību dalībvalsts iekšienē (ar PVN atmaksas pieprasījumu) un darbības starp Kopienas dalībvalstīm (bez PVN atmaksas pieprasījuma starp līgumslēdzējam pusēm).”

2.5. EESK jau vairākkārt ir izskatījusi minēto jautājumu un sniegusi derīgus norādījumus, kas tika rūpīgi izvērtēti, izstrādājot pašreizējo atzinumu ⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(2006) 254 galīgā redakcija.

⁽²⁾ EESK atzinums par tematu “Priekšlikums Padomes direktīvai par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu” (pārstrādāta redakcija) (OV C 74, 23.3.2005., 21. lpp.) un par tematu “Komisijas paziņojums Padomei, Eiropas Parlamentam un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par nepieciešamību izveidot savstarpēji koordinētu stratēģiju, lai uzlabotu cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas” (OV C 161, 13.7.2007., 8. lpp.).

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. Tā kā ir acīmredzama nepieciešamība ierobežot pašlaik jau ļoti izplatītu parādību, kas saskaņā ar aplēsēm sasniedz 2 līdz 2,5 % no Kopienas IKP, "Priekšlikumā Padomes direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem", kā arī "Priekšlikumā Padomes regulai, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1798/2003, lai apkarotu nodokļu krāpniecību, kas saistīta ar Kopienas iekšējiem darījumiem", ir apstiprinātas saistības, kuras bija izteiktas iepriekšējā izsmeļošā "Paziņojumā Padomei par vairākiem nozīmīgiem aspektiem, kas noderīgi, izstrādājot ES stratēģiju krāpšanas apkarošanai PVN jomā" (¹), un nepārprotami izklāstīti konkrētie pieņemamie pasākumi.

3.2. Šāda pieeja bija izmantota jau iepriekš minētajā paziņojumā, kurā uzsvērts, ka "neraugoties uz apņemšanos pabeigt analīzi par iespējamām izmaiņām PVN sistēmā, Komisija līdztekus turpinās apspriesties par tā sauktajiem parastajiem pasākumiem. Nodokļu iestāžu nodrošināšana ar modernākiem un efektīvākiem līdzekļiem nodokļu krāpšanas apkarošanai ir mērķis, kas katrā ziņā jāsasniedz neatkarīgi no lēmumiem, kurus pieņems par vērienīgākajiem pasākumiem".

3.3. Ņemot vērā, ka vidējā termiņā nav paredzēts veikt būtiskas izmaiņas PVN sistēmā un tāpēc radikāli mainīt šā nodokļa uzlikšanas mehānismu, Komiteja uzskata, ka ir atzinīgi vērtējama Padomes iniciatīva spēkā esošajos tiesību aktos par PVN sistēmu ieviest efektīvus, lai arī ne pārāk tālejošus pasākumus.

3.4. EESK atzinīgi vērtē ierosinātos grozījumus. Runājot par atsevišķiem PVN direktīvas grozījumiem, Komiteja norāda, ka tie atbilst vienkāršošanas un efektivitātes prasībām, kas izvirzītas iepriekš minētā priekšlikuma sagatavošanas darbu laikā, un tie nodrošina redzamāku saikni starp administratīvās vienkāršošanas pasākumiem un dalībvalstu spējām novērst un apkarot šo starptautisko parādību.

3.5. Citiem vārdiem runājot, direktīvas priekšlikumam pievienotajā paskaidrojuma rakstā minēts nodoms samazināt "laikposmu starp pašu darījumu un brīdi, kad informācija nonāk pircēja dalībvalsts rīcībā", tādēļ priekšlikuma mērķis ir samazināt līdz vienam mēnesim laikposmu, kurā Kopienas iekšējie darījumi tiek deklarēti kopsavilkuma paziņojumos, un no trim mēnešiem līdz vienam mēnesim saīsināt termiņu informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm. Tas nozīmē, ka noteikumos ir iekļauta prasība neradīt nesamērīgu administratīvo slogu, taču tajā pašā laikā dalībvalstu nodokļu iestādēm jābūt spējīgām nodrošināt lielāku kontroli un labāku riska pārvaldību cīņā ar krāpniecību Kopienā.

3.6. Pārējie grozījumi Padomes Direktīvas 2006/112/EK noteikumos ir virzīti uz juridiskās skaidrības panākšanu, saistību vienkāršošanu un biežāku administratīvās sadarbības principa izmantošanu.

3.7. Papildus biežākai informācijas sniegšanas prasībai jāmin, piemēram, priekšlikums, kas vērsts uz to, lai krāpniecības apkarošanai vajadzīgajā informācijā tiktu iekļauti dati par tām Kopienā veiktām preču un pakalpojumu iegādēm no citā dalībvalstī reģistrēta piegādātāja, par kurām pircējs maksā nodokli. Tāpat ir noteikts, ka preces vai pakalpojuma saņēmējiem vai pircējiem, kas šādus darbības veic vairāk nekā 200 000 euro apmērā, PVN deklarācijas būs jāiesniedz reizi mēnesī un ka jāgroza noteikumi, kuri paredz saskaņot noteikumus par pakalpojumu aplikšanu ar nodokli, lai panāktu, ka pircējs un pārdevējs šos darījumus deklarē vienā un tajā pašā laikposmā.

3.8. Komiteja uzskata, ka minētie reglamentējošie noteikumi īpaši labi atspoguļo direktīvas grozīšanas jēgu, radot līdzsvaru starp vajadzību pēc papildu pienākumiem, administratīvo izmaksu samazināšanas iemesliem (tas skar nelielu daļu uzņēmumu), kā arī plašākas informācijas sniegšanu no finanšu iestāžu puses.

3.9. Citiem vārdiem runājot, biežāka apmaiņa ar informāciju par tirdzniecības darījumiem ļautu nodokļu iestādēm saņemt lielāku informācijas daudzumu, un tas radītu efektīvākus sadarbības mehānismus.

4. Īpašas piezīmes

4.1. Komiteja atbalsta 250. panta 2. punkta grozījumu, kas uzņēmumiem ļauj iesniegt PVN deklarācijas ar elektronisko sistēmu starpniecību, jo šis pasākums ne vien ierobežo kļūdas iespējamību deklarācijas aizpildīšanas laikā, bet arī samazina uzņēmumu un iestāžu izmaksas.

4.2. Komiteja atbalsta noteikumus par atbrīvojumu uzņēmumiem, kurus grozītie noteikumi skar dažos gadījumos vai tikai izņēmuma kārtā.

4.3. EESK uzsver un atbalsta jauninājumu, kas paredzēts 251. panta f) apakšpunktā, kurā līdzās prasībai apkopot PVN deklarācijas par pārdotajām precēm ir ieviesta prasība deklarēt saņemtos pakalpojumus, lai tādā veidā varētu efektīvāk izvērtēt saņemto informāciju un novērst krāpšanas darbību arī pakalpojumu sniegšanas jomā.

(¹) COM(2007) 758 galīgā redakcija.

4.4. Lai arī taksācijas perioda saīsināšanu līdz vienam mēnesim nevar uzskatīt par izšķirošu iebiedēšanas līdzekli, tas tomēr ir ievērojams uzlabojums, kas ļauj pielāgot un saskaņot noteikumus par pakalpojumu aplikšanu ar nodokli, lai varētu nekļūdīgi salīdzināt pārdevēja un pircēja sniegto informāciju.

4.5. Ierosinātie noteikumi par PVN deklarācijas iesniegšanu ir attiecīgi saskaņoti ar prasību par kopsavilkuma paziņojuma iesniegšanas termiņu.

4.6. Tikpat svarīgs ir nākamais noteikums, kas paredz arī minētajā gadījumā datu nosūtīšanu elektroniski.

4.7. Komiteja uzskata, ka ir lietderīgi pieprasīt tabulu, kurā atspoguļota direktīvas transponēšanas tiesību aktu atbilstība direktīvai. Tā ir iniciatīva, kas, ņemot vērā turpmākos grozījumus, ļautu rūpīgāk pārbaudīt plašo un daudzveidīgo informāciju, kuru uzņēmumi pašlaik iesniedz nodokļu iestādēm.

4.8. Nobeigumā Komiteja norāda, ka minētās direktīvas grozījumu dēļ jāpielāgo atbilstīgā regula.

Briselē, 2008. gada 22. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Mario SEPI
